

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

בס"ד

Wives of On and Korach

1. משלי יד, א

" חכמות נשים, בנתה ביתה; ואגלת, בגדיה תהרסנו."

The wisest of women builds her house, But folly tears it down with its own hands.

2. במדבר טז

" א ויגח קרח, בן-יזרחה בן-קאהת בן-לוי; ודמן ואבירים בני אליאב, ואון בן-פלת--בני ראובן. ב ויקמו לפני משה, ואנשים מבני-ישראל חמשים ומאתים, נשיאי עדה קראי מועד, אנשי-שם. ג ויקהלו על-משה ועל-אהרן, ויאמרו אליהם רב-לכם--כי כל-העדה פלם קדשים, ובתוכם יהוה; ומדוע תתנשאו, על-קהל יהוה. ד וישמע משה, ויפל על-פניו. ה וינדבר אל-קרח ואל-כל-עדתו, לאמר, בקר וידע יהוה את-אשר-לו ואת-הקדוש, והקריב אליו; ואת אשר יבחר-בו, יקריב אליו. ו זאת, עשו: קחו-לכם מחתות, קרח וכל-עדתו. ז ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני יהוה, מחר, והיה האיש אשר-יבחר יהוה, הוא הקדוש; רב-לכם, בני לוי. ח ויאמר משה, אל-קרח: שמעו-נא, בני לוי. ט המעט מכם, פי-הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל, להקריב אתכם, אליו--לעבד, את-עבדת משפן יהוה, ולעמד לפני העדה, לשרתם. י ויקרב, אתה, ואת-כל-אחיו בני-לוי, אתה; ובקשתם גם-כהנה. יא לכן, אתה וכל-עדתה--הנעדים, על-יהוה; ואהרן מה-הוא, פי תלונו (תלינו) עליו. יב וישלח משה, לקרא לדמן ולאבירים בני אליאב; ויאמרו, לא נעלה. יג המעט, פי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש, להמיתנו, במדבר: פי-תשתרר עלינו, גם-השתרר. יד אף לא אל-ארץ זבת חלב ודבש, הביאתנו, ותתן-לנו, נחלת שדה וקרח; העיני האנשים ההם, תנצר--לא נעלה. טו ויחר למשה, מאד, ויאמר אל-יהוה, אל-תפן אל-מנחם; לא חמור אחד מהם, נשאתי, ולא הרעתי, את-אחד מהם. טז ויאמר משה, אל-קרח, אתה וכל-עדתך, הוי לפני יהוה: אתה והם ואהרן, מחר. יז וקחו איש מחמתו, ונתתם עליהם קטרת, והקרבתם לפני יהוה איש מחמתו, ויהוה יח ויקחו איש מחמתו, ונתתם עליהם קטרת, וישמו עליהם, קטרת; ויעמדו, פתח אהל מועד--ומשה ואהרן. יט ויקהל עליהם קרח את-כל-העדה, אל-פתח אהל מועד; וירא כבוד-יהוה, אל-כל-העדה. } ס } וינדבר יהוה, אל-משה ואל-אהרן לאמר. כא הבדלו, מתוך העדה הזאת; ואכלה אתם, כרגע. כב ויפלו על-פניהם, ויאמרו, אל, אלהי הרוחת לכל-בשר: האיש אחד יחטא, ועל כל-העדה תקצף. } ס } כג וינדבר יהוה, אל-משה לאמר. כד דבר אל-העדה, לאמר: העלו, מסביב, למשפן-קרח, דמן ואבירים. כה ויקם משה, וילך אל-דמן ואבירים; וילכו אחריו, וקני ישראל. כו וינדבר אל-העדה לאמר, סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה, ואל-תגעו, בכל-אשר להם: פן-תספו, בכל-חטאתם. כז ויעלו, מעל משפן-קרח דמן ואבירים--מסביב; ודמן ואבירים יצאו נצבים, פתח אהליהם, וינשיקו ובניהם, וטפם. כח ויאמר, משה, בזאת תדעו, כי-יהוה שלחני לעשות את כל-המעשים האלה: כי-לא, מלבי. כט אם-פמות כל-האדם, ימתו אלה, ופקדת כל-האדם, יפקד עליהם--לא יהוה, שלחני. ל ואם-בריאה יברא יהוה, ופצתה האדמה את-פיה ובלעה אתם ואת-כל-אשר להם, ויגרדו חיים, שאלה--וידעתם, פי נאצו האנשים האלה את-יהוה. לא ויהי, ככלתו, לדבר, את כל-הדברים האלה; ותבקע האדמה, אשר תחתיהם. לב ותפתח הארץ את-פיה, ותבלע אתם ואת-בתיכם, ואת כל-האדם אשר לקרח, ואת כל-הרכוש. לג ויגרדו הם וכל-אשר להם, חיים--שאלה; ותכס עליהם הארץ, ויאבדו מתוך הקהל. לד וכל-ישראל, אשר סביבתיכם--נסו לקלם: פי אמרו, פן-תבלענו הארץ. לה ואש יצאה, מאת יהוה; ותאכל, את החמשים ומאתים איש, מקריבי, הקטרת."

Now Korah, son of Izhar son of Kohath son of Levi, betook himself, along with Dathan and Abiram sons of Eliab, and On son of Peleth—descendants of Reuben—to rise up against Moses, together with two hundred and fifty Israelites, chieftains of the community, chosen in the assembly, men of repute. They combined against Moses and Aaron and said to them, “You have gone too far! For all the community are holy, all of them, and the LORD is in their midst. Why then do you raise yourselves above the LORD’s congregation?” When Moses heard this, he fell on his face Then he spoke to Korah and all his company, saying, “Come morning, the LORD will make known who is His and who is holy, and will grant him access to Himself; He will grant access to the one He has chosen. Do this: You, Korah and all your band, take fire pans and tomorrow put fire in them and lay incense on them before the LORD. Then the man whom the LORD chooses, he shall be the holy one. You have gone too far, sons of Levi!” Moses said further to Korah, “Hear me, sons of Levi. Is it not enough for you that the God of Israel has set you apart from the community of Israel and given you access to Him, to perform the duties of the LORD’s Tabernacle and to minister to the community and serve them? Now that He has advanced you and all your fellow Levites with you, do you seek the priesthood too? Truly, it is against the LORD that you and all your company have banded together. For who is Aaron that you should rail against him?” Moses sent for Dathan and Abiram, sons of Eliab; but they said, “We will not come! Is it not enough that you brought us from a land flowing with milk and honey to have us die in the wilderness, that you would also lord it over us? Even if you had brought us to a land flowing with milk and honey, and given us possession of fields and vineyards, should you gouge out those

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

men's eyes? We will not come!" Moses was much aggrieved and he said to the LORD, "Pay no regard to their oblation. I have not taken the ass of any one of them, nor have I wronged any one of them." And Moses said to Korah, "Tomorrow, you and all your company appear before the LORD, you and they and Aaron. Each of you take his fire pan and lay incense on it, and each of you bring his fire pan before the LORD, two hundred and fifty fire pans; you and Aaron also [bring] your fire pans." Each of them took his fire pan, put fire in it, laid incense on it, and took his place at the entrance of the Tent of Meeting, as did Moses and Aaron. Korah gathered the whole community against them at the entrance of the Tent of Meeting. Then the Presence of the LORD appeared to the whole community, and the LORD spoke to Moses and Aaron, saying, "Stand back from this community that I may annihilate them in an instant!" But they fell on their faces and said, "O God, Source of the breath of all flesh! When one man sins, will You be wrathful with the whole community?" The LORD spoke to Moses, saying, "Speak to the community and say: Withdraw from about the abodes of Korah, Dathan, and Abiram." Moses rose and went to Dathan and Abiram, the elders of Israel following him. He addressed the community, saying, "Move away from the tents of these wicked men and touch nothing that belongs to them, lest you be wiped out for all their sins." So they withdrew from about the abodes of Korah, Dathan, and Abiram. Now Dathan and Abiram had come out and they stood at the entrance of their tents, with their wives, their children, and their little ones. And Moses said, "By this you shall know that it was the LORD who sent me to do all these things; that they are not of my own devising: if these men die as all men do, if their lot be the common fate of all mankind, it was not the LORD who sent me. But if the LORD brings about something unheard-of, so that the ground opens its mouth and swallows them up with all that belongs to them, and they go down alive into Sheol, you shall know that these men have spurned the LORD." Scarcely had he finished speaking all these words when the ground under them burst asunder, and the earth opened its mouth and swallowed them up with their households, all Korah's people and all their possessions. They went down alive into Sheol, with all that belonged to them; the earth closed over them and they vanished from the midst of the congregation. All Israel around them fled at their shrieks, for they said, "The earth might swallow us!" And a fire went forth from the LORD and consumed the two hundred and fifty men offering the incense.

3. ספרי דברים פסקא יב

"משאכם - מלמד שהיו אפיקורסים"

4. במדבר רבה יח

"למה נקרא שמו און? שכל ימיו באנינות. בן פלת- בן שנעשו בו פלאות"

5. ילקוט שמעוני קרח רמז תשנ

"בן ראובן - בן שראה והבין"

6. רמב"ן במדבר טז, א

" והקרוב כי היו אלה הנקהלים כולם בכורות כי על כן חרה להם על הכהונה "

7. במדבר א, נב-נג, ב, י

" וַחֲנֹו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל־מִתְּנֵהוּ וְאִישׁ עַל־דִּגְלוֹ לְצַבָּאתָם: וְהַלְוִיִּם יַחְנֹו סְבִיב לְמִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְלֹא־יִהְיֶה לָּצֶדֶף עַל־עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשֹׁמְרוֹ הַלְוִיִּם אֶת־ מִשְׁמַרְת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת: ... דָּגַל מִתְּנֶה רְאוּבֵן מִיִּמֵּנָה לְצַבָּאתָם וְנִשְׂיָא לְבְנֵי רְאוּבֵן אֶלְיָצוּר בֶּן־שִׁדְיָאוּר: "

The Israelites shall encamp troop by troop, each man with his division and each under his standard. The Levites, however, shall camp around the Tabernacle of the Pact, that wrath may not strike the Israelite community; the Levites shall stand guard around the Tabernacle of the Pact... On the south: the standard of the division of Reuben, troop by troop. Chieftain of the Reubenites: Elizur son of Shedeur.

8. מדרש ילמדנו ילקוט תלמוד תורה - פ' קרח

"דתן ואבירם שהיו שכנים לקרח שהיה שרוי בדרום, לקו עמו ואבדו מהעולם"

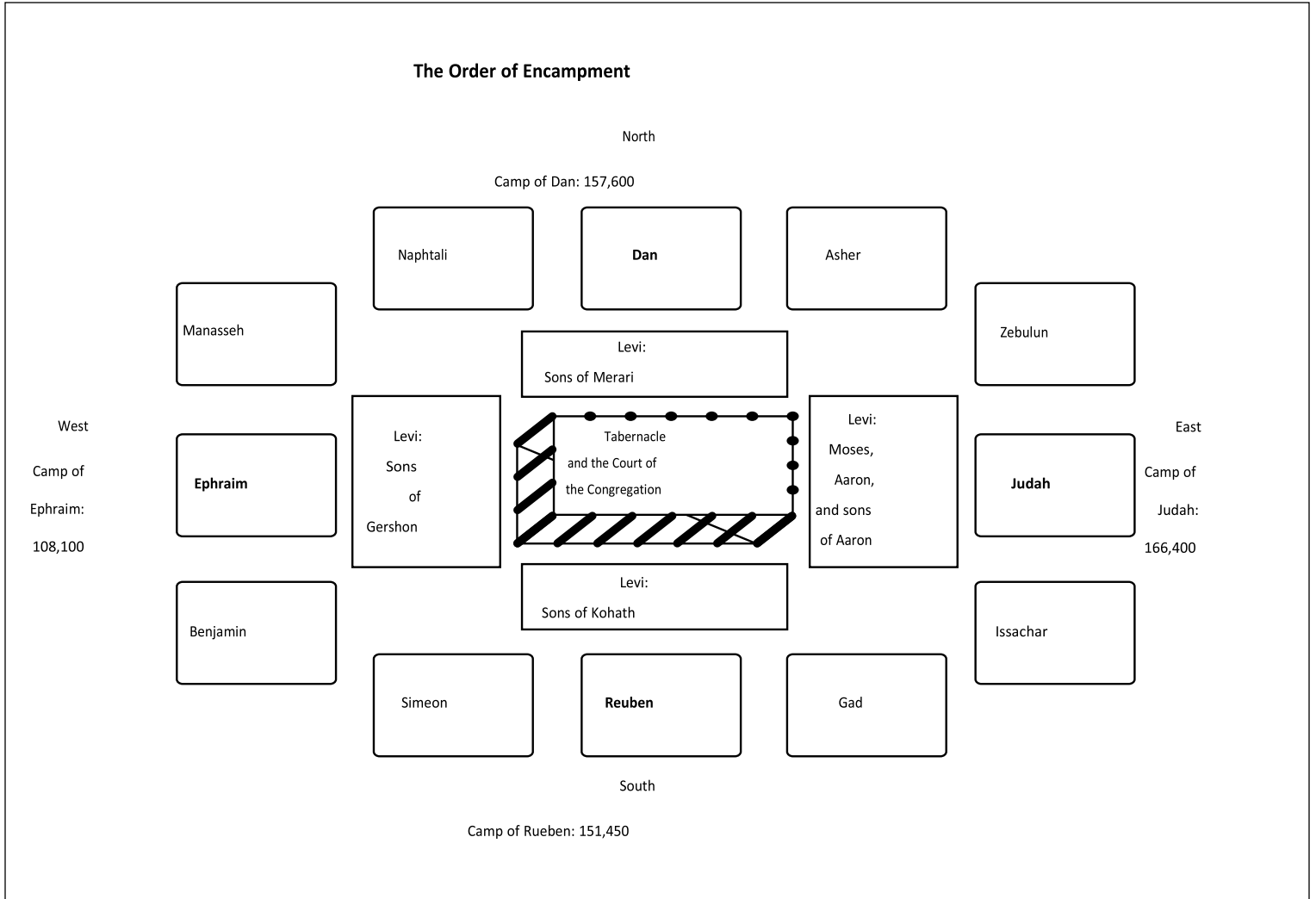
9. סוכה נו, ב

"אוי לרשע ואוי לשכנו, טוב לצדיק וטוב לשכנו"

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

10. רמב"ן במדבר טז, יב

"ויתכן שהיו דתן ואבירים נשיאי עדה חשובים מאון בן פלת ואם היו הם מתרצים אליו היה און הולך אחר עצתם על כן לא שלח אליו והנה לא בא ולא היה עמהם ולא עם עדת קרח כי הלך מלפניו כשהלכו להם דתן ואבירים כאשר נתוכח עם קרח ולא הושב שם שכבר חזר בו בעצת אשתו שהצילתו כמאמר רבותינו (סנהדרין קט) כי הנה הכתוב לא הזכירו שנבלע עם דתן ואבירים והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' במקריבי הקטרת כי היו חמשים ומאתים מלבד ארבעה הנוכחים תחלה"

11. מדרש הגדול לפ' קרח עמ' רעה

"תנו רבנן...שלוש הצילו בעליהן מהמיתה, והן אשת און ומיכל בת שאול ושרה בת אשר"

12. שמואל א יט

" **יא** וישלח שאול מלאכים אל-בית דוד, ל'שמו, ולקחיתו, בבקר; ותגד לדוד, מיכל אשתו לאמר, אם-אינך ממלט את-נפשך הלילה, מקח אתה מומת. **יב** ותגד מיכל את-דוד, בעד החלון; וילך ויברח, וימלט. **יג** ותקח מיכל את-התרפים, ותשם אל-המטה, ואת כביר העזים, שמה מראשתיו; ותכס, בכנף. **יד** וישלח שאול מלאכים, לקחת את-דוד; ותאמר, חלה הוא. **טו** וישלח שאול את-המלאכים, לראות את-דוד לאמר: העלו אתו במטה אל, לקחתו. **טז** ויבאו, המלאכים, והנה התרפים, אל-המטה; וכביר העזים, מראשתיו. **יז** ויאמר שאול אל-מיכל, למה פכה רמיתני, ותשלחי את-אבני, "

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

וַיִּמְלֹט; וַתֹּאמֶר מִיכָל אֶל-שָׂאוּל, הוּא-אָמַר אֵלַי שְׁלַחְנִי לְמָה אָמִיתָךְ. יֵחַ וְנָוֹד בָּרַח וַיִּמְלֹט, וַיָּבֵא אֶל-שָׂמוּאֵל הַקָּמָתָה, וַיַּגֵּד-לוֹ, אֵת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה-לוֹ שָׂאוּל; וַיִּלֶּךְ הוּא וּשְׂמוּאֵל, וַיֵּשְׁבוּ בְנוֹיִת (בְּנֵי־וֹת).

11 Saul sent messengers to David's home to keep watch on him and to kill him in the morning. But David's wife Michal told him, "Unless you run for your life tonight, you will be killed tomorrow." 12 Michal let David down from the window and he escaped and fled. 13 Michal then took the household idol, laid it on the bed, and covered it with a cloth; and at its head she put a net of goat's hair. 14 Saul sent messengers to seize David; but she said, "He is sick." 15 Saul, however, sent back the messengers to see David for themselves. "Bring him up to me in the bed," he ordered, "that he may be put to death." 16 When the messengers came, they found the household idol in the bed, with the net of goat's hair at its head. 17 Saul said to Michal, "Why did you play that trick on me and let my enemy get away safely?" "Because," Michal answered Saul, "he said to me: 'Help me get away or I'll kill you.'" 18 David made good his escape, and he came to Samuel at Ramah and told him all that Saul had done to him. He and Samuel went and stayed at Naioth.

13. סנהדרין קט, ב

אמר רב און בן פלת אשתו הצילתו אמרה ליה 'מאי נפקא לך מינה? [מה צא לך מהשתתפותך איתם?] אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא' [אם משה המנהיג אתה התלמיד וגם אם קרח המנהיג אתה תלמידו] אמר לה 'מאי אעביד הואי בעצה ואשתבעי לי בהדייהו?' [אמר מה אעשה וכבר הייתי בתכנון המרד במשה והבטחתי שאבוא] אמרה ליה 'ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו דכתיב 'כי כל העדה כולם קדושים' [יודעת אני שהעדה צנועים] אמרה ליה 'תוב דאנא מצילנא לך' [שמרה לו שב ואני אצילך] אשקיתיה חמרא [השקתו יין] וארויתיה [שתה לשוכרה] ואגניתיה גואי [השכיבה אותו לישון] אותבה על בבא [ישבה ליד הפתח] וסרתה למזיה [וסתרה שערה] כל דאתא חזיה דהר [כשבאו להביאו, ראו אותה בחוסר צניעות וחזרו בהם] אדהכי והכי אבלעו להו [בינתיים, נסתיימה המרידה וקרח ועדתו מתו בבליעה באדמה]

14. מדה"ג במדבר טז, לב

"בשעה שפתחה הארץ את פיה, הייתה מבקשת לבלוע את און שהיה במיטה. עמדה אשתו ואחזה במיטה ואמרה: רבון העולמים, כבר נשבע און בשמו הגדול שלא יהיה במחלוקת לעולם. שמך חי וקיים לעולם, אך אם יכפור בשבועה, אתה יכול להיפרע ממנו לאחר מכן"

15. מדה"ג במדבר טז, לב

"אמרה לו לאון: קום, צא! אמר לה: מתבייש אני ממשה רבנו. אמרה לו: אני אצא עמך! מיד יצאה ועמדה לפני משה. ברח משה ממנה. כשנעמדה, הייתה צווחת ובוכה. אמר משה: מה טיבה של אשה זו? אמרו לו: רבנו, אשתו של און זו. אמרה לו: רבנו, כך וכך היה המעשה. הלך עמה לביתה, ועמד על הפתח וקרא לאון ואמר לו: המקום ימחול לך..."

16. במדבר רבה פ' יח

"קרח שהיה קתליקוס לביתו של פרעה והיו בידיו מפתחות האוצרות שלו"

17. רש"י במדבר טז, ז

" וַיִּקְרַח שְׂפָפָס הָיָה מָה רָאָה לְשָׂטוֹת זֶה?"

18. במדבר רבה יח

" אמרו חכמים: חכם גדול היה קרח ומטועני הארון..."

19. שמות רבה לא, ג

" עשרו של קרח שהוא היה עשיר מכל ישראל "

20. פסחים קיט א

" אמר רבי חמא (בר) חנינא שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלה לקרח ... אמר רבי שמעון בן לקיש זו עשרו של קרח (שנאמר) ... א"ר לוי משאוי שלש מאות פרדות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קרח"

21. אור החיים במדבר טז ז

" נפגמו ענפי הקדושה שבשורש נשמתו שהיו כולן לשבח, והתחיל ממטה למעלה בראשונה הענף עצמו שהוא קרח בתחלה היה נקרא קרח טהור, בן יצהר שהיה מאיר לעולם כצהרים, בן קהת שהיה מקהה שיני כל רואה גדולתו ומעלתו, בן לוי שנתלוה מיום לידתו להקב"ה בכמה מעלות, ועכשיו הענף עצמו שנקרא קרח נפגם ועשה בו קרחה, ולא ענפו לבד אלא גם שורש הענף שבא ממנו שהוא יצהר נהפך לרעה כשורש נשמתו והרתיח כל העולם כולו כצהרים, ולא שורש אחד לבד אלא גם שורש שלמעלה ממנו שהוא בן קהת נהפך לרעה להקהות שיני מולידיו, ולא זו בלבד אלא גם שורש הענף הראשון שיצא מיעקב שורש של נפש קרח אשר שם נעקרה נפגמה ועשתה בו נקמה ללוותו לגיהנם, וממה שלא הזכיר הכתוב בן יעקב עדיין שורש הראשון שהוא בעיקר האילן שהוא יעקב לא נודעו מעשיו אם גם עדיי הגיע הפגם ונמצא נעקר שורשו של קרח מעיקרו או לא"

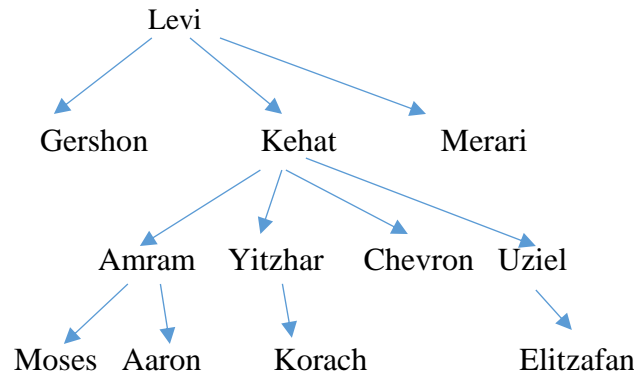

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

22. סנהדרין קט, ב

" איתתיה דקרח אמרה ליה 'חזי מאי קעביד משה, איהו הוה מלכא, לאחווה שווייה כהנא רבא [אשת קרח הסיתה אותו, ראה משה מינה עצמו למלך ואחיו לכהן גדול] לבני אחוהי שוינהו סגני דכהנא [את בני אחיו מינה לסגני כהונה] אי אתיא תרומה אמר 'תיהוי לכהן', אי אתו מעשר דשקילתו אתון אמר 'הבו חד מעשרה לכהן' [אם מביא חקלאי תרומה הוא מבקשו לכהן ואם מעשר הוא מבקש עשירית גם כן לכהן] ועוד דגייזו ליה למזייכו ומיטלל לכו כי כופתא עינא יהב במזייכו [ועוד שביזה אתכם בכך שגילחו כל שערותיכם והניף אתכם בבזיון כצואה, וכן נתן עינו בשערכם לכער אתכם] אמר לה 'הא איהו נמי קא עביד?' [והרי גם משה התגלח] אמרה ליה 'כיון דכולהו רבותא דידיה אמר איהו נמי 'תמות נפשי עם פלשתים' [כיון שרצה לבזות אתכם הסכים גם לעצמו לעשות כן] ועוד דקאמר לכו 'עבדיתו תכלתא' [אמר לכם להטיל פתיל תכלת בציצית] אי סלקא דעתך תכלתא חשיבא [מצוה] אפיק גלימי דתכלתא וכסינהו לכולהו מתיבתך [אם כן עשה בגד שכולו תכלת וכסה את בני בית המדרש שלך] היינו דכתיב 'חכמות נשים בנתה ביתה' זו אשתו של און בן פלת 'ואולת בידה תהרסנה' זו אשתו של קרח."

23. ילקוט שמעוני קרח

" ועל מה נחלק? על ידי אליצפן בן אחי אביו, שנעשה על משפחתו נשיא, שנאמר: ונשיא בית אב למשפחות הקהתי אליצפן בן עוזיאל. אמר קרח: ארבעה אחים היו אחי אבא, שנאמר: ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועוזיאל, עמרם הבכור זכה אהרן ובניו לכהונה גדולה, ומשה אחיו למלכות, ומי ראוי ליטול השניה, לא אני, שאני שני לבני קהת?! שנאמר: ובני קהת עמרם ויצהר, ואני בנו של יצהר, הייתי ראוי להיות נשיא על משפחתי, והוא עשה בנו של עוזיאל! קטן של אחי אבי יהא גדול עלי?! הרי אני חולק עליו ומבטל כל מה שעשה, לפיכך היתה המחלוקת. מה כתיב למעלה מן הענין? ועשו להם ציצית. א"ל קרח למשה רבינו: טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית? א"ל משה: חייב בציצית. אמר ליה קרח: טלית שכולה תכלת אינה פוטרת עצמה וארבעה חוטין פוטרין אותה?! בית שמלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה? א"ל: חייב במזוזה. א"ל: כל התורה כולה רע"ה פרשיות יש בה אין פוטרות את הבית, ושתי פרשיות שבמזוזה פוטרות את הבית?! א"ל: [דברים] אלו לא נצטוית עליהם אלא מלבך אתם בודאם... כשאמר משה: ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת מהו עשה? מיד ציוה (ועשה) [וכנס] מאתים וחמישים ראשי סנהדראות, ועשה משתה להם ונתעטפו כולם בטליתות של תכלת. באו בני אהרן ליטול מתנותיהם, חזו ושוק. ועמדו כנגדן, ואמרו להם: מי צוה אתכם ליטול כך, לא משה? לא נתן לכם כלום, שלא צוהו הקב"ה! באו והודיעו למשה, הלך לפייסן. מיד עמדו כנגדו. ויקח קרח - לקח טליתו והלך ליטול עצה מאשתו. בשעה שאמר הקב"ה למשה: קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם וכה תעשה להם לטהרם ועבירו תער על כל בשרם, מיד עשה כך לקרח. התחיל לחזור על כל ישראל ולא היו מכירין אותו. אמרו לו: מי עשה לך כך? א"ל: משה, ולא עוד, אלא נטלוני בידי וברגלי והיו מניפין אותו ואומרים לי: הרי אתה טהור. והביא את אהרן אחיו וקשטו ככלה והושיבו באהל מועד, מיד התחילו שונאי משה להתגרות בו את ישראל, ואמרו: משה מלך ואהרן אחיו כהן גדול ובניו סגני כהונה; תרומה לכהן, מתנות כהונה לכהן, תרומת מעשר לכהן, מיד ויקהלו... זה קרח, שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה? כינס עליהם כל הקהל, שנאמר: ויקהל עליהם קרח את כל העדה, התחיל לומר לפנייהם דברי ליצנות. אמר להן: אלמנה אחת [היתה] בשכנותי ועמה שתי נערות יתומות, והיה לה שדה אחת. באת לחרוש אמר לה משה: לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. באת לזרוע, אמר לה: שדך לא תזרע כלאים. באת לקצור ולעשות ערימה, אמר: הניחו לקט שכחה ופאה. באת לעשות גורן אמר לה תני תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני, הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. מה עשתה? עמדה ומכרה את השדה ולקחה שתי כבשות כדי ללבוש גיזותיהן וליהנות מפירותיהן, כיון שילדו, בא אהרן ואמר לה: תני לי את הבכורות, שכך אמר לי הקב"ה: כל הבכור אשר יולד וגו' הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו את הולדות, הגיע זמן גזיזה וגזזה אותן אמר לה: תני לי ראשית הגז שכן אמר הקב"ה: וראשית גז צאנך תתן לו. אמרה: אין בי כח לעמוד באיש הזה, הריני שוחטתן ואוכלתן. כיון ששחטה אמר לה: תני לי הזרוע והלחיים והקיבה. אמרה: אפילו אחר ששחטתי אותן לא נצלתי מידו, ואמרה: הרי הן עלי חרם. אמר לה: כולו שלי הוא, שכך אמר הקב"ה: כל חרם בישראל לך יהיה, נטל והלך לו, והניחה בוכה היא עם שתי בנותיה."

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

24. מדרש משלי בובר יא כז

" קרח שמע לאשתו ונפל - הא כיצד? כשבא מבית המדרש, אמרה לו אשתו: מה הלכה חידש לכם משה בבית המדרש? אמר לה: פירש לנו על מעשה התכלת. אמרה לו: מעשה התכלת מהו? אמר לה: כך דרש ואמר: נאמר לי מפי הגבורה שתעשו לכם ציצית על כנפי בגדיכם, וכדי שיהא חוט אחד תכלת, שנאמר "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת". באותה שעה היתה משחקת ואומרת לו: ראו כמה הוא יושב ומשחק בכם, תדע שכן הוא אומר "על כנפי בגדיכם", אם עושה אני לך טלית שכולה תכלת, מה עשתה, עמדה ועשתה לו טלית שכולה תכלת, נתעטף בה ועמד לפני משה, אמר לו: מה המעשה הזה אשר עשית? אמר לו: אתה אמרת מעט ואני עשיתי הרבה. השיב ואמר לו: כתיב "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך", בית שהוא מלא ספרי תורה, צריך מזווה או לא? אמר לו: הן! אמר לו: ישמעו אנשיך מה שפיך מוציא! אמר לו משה: קורח, עברת על מצוותי של הקב"ה ונתגאית בעשרך! ... אמר רבי לוי: למה נקרא שמו קרח? ששעה קרחה בישראל. בן יצהר - בן שהרתיח את כל העולם כצהריים. בן קהת - בן שקחה שיני מולידיו. בן לוי - שנעשה לוייה לגיהנם. מי גרם לו? לפי שבטח בעושרו, לכך נאמר "בוטח בעשרו - הוא יפול". המן הרשע - מניין ששמע לעצת אשתו ונפל? שנאמר "ותאמר לו זרש אשתו וכל אוהביו יעשו עץ וגו'"

25. סוטה ט, א

"כל הנותן עינו במה שאינו שלו, מה שמבקש - אין נותנים לו, ומה שבידו - נוטלין הימנו"

26. מדרש משלי שוחר טוב יא

"אמר ר' לוי: שני עשירים גדולים היו בעולם, אחד בישראל ואחד באומות העולם; קרח בישראל והמן באומות העולם, ושניהם שמעו לנשיהם, ושניהם נפלו."

27. ילקוט שמעוני משלי רמז

"כשם שאין סוף לאשה טובה, כך אין סוף לאשה רעה, זו אשתו של קרח..."

28. במדבר כו

"ז אלה, משפחת הראובני; ויהיו פגזיהם, שלשה וארבעים אלף, ושבע מאות, ושלושים. ח ובני פלווא, אליאב. ט ובני אליאב, נמואל ודמן ואבירם: הוא דמן ואבירם קרואי (קריאי) העדה, אשר הצו על-משה ועל-אהרן בעדת-קרח, בהצתם, על-יהוה. י ותפתח הארץ את-פיה, ותבלע אתם ואת-קרח--במות העדה: באכל האש, את חמשים ומאתים איש, ויהיו, לנס. יא ובני-קרח, לא-מתו."

Those are the clans of the Reubenites. The persons enrolled came to 43,730. Born to Pallu: Eliab. The sons of Eliab were Nemuel, and Dathan and Abiram. These are the same Dathan and Abiram, chosen in the assembly, who agitated against Moses and Aaron as part of Korah's band when they agitated against the LORD. Whereupon the earth opened its mouth and swallowed them up with Korah—when that band died, when the fire consumed the two hundred and fifty men—and they became an example. The sons of Korah, however, did not die. "

29. רש"י במדבר כו יא

"ובני קרח לא מתו. הם היו בעצה תחלה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם"

30. ראב"ע במדבר כ"ו יא

"ובני קרח לא מתו. והעד שמואל ובניו ובניו בניהו שהם המשוררים והם הנקראים הקרחים"

31. בכור שור במדבר כ"ו יא

"ובני קרח לא מתו. ואעפ"י שאמ' "ואת כל האדם אשר לקרח" היינו עבדיו ושפחותיו אבל בניו כבר היו מוחלקים ממנו ולא נצטרפו עמו במחלוקת ולא מתו:"

32. העמק דבר במדבר כו יא

"ובני קרח לא מתו. ע"כ נבדלו בני קרח הצדיקים ממנו.. והמה בני קרח היו תלמידי משה. משי"ה לא נמשכו אחריהם ולא מתו"

33. הטור הארוך, במדבר ט"ז:ל"ב:א'

"פי' הרמב"ן הם עבדים ושפחות שה' לו קנין כספו או אולי גם מישראל היו בביתו תושבים וגרים ונמשכו אחר עצתו ולקו עמו כי אין לפרש כל האדם אשר לקרח על בניו כי בניו הגדולים לא מתו ובנים קטנים לא היו לו שלא הזכיר בו הכתוב טף:"

34. שמות ו, כד

"ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחת הקרחי:"

35. רשב"ם שמות ו כד

"ובני קרח אסיר ואלקנה - לפי שכתוב לפניו ובני קרח לא מתו."

36. קצור בעל הטורים שמות ו כד

"זהו שאמרו על בני קרח שמקום נתבצר להם בגיהנם"

37. במדבר רבה יח

"אשתו של קרח כשירדה לגיהנום אש שלה כבתה את אש הגהינום"

Sylvia & David Kellerman Beit Medrash Program

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim
